

Jakov Vučić
Arheološki muzej Zadar
jvucic@amzd.hr

Prethodno priopćenje
(primljeno 9. 9. 2019.)
UDK 904:737(497.526Krbava)

NUMIZMATIČKI NALAZI IZ KATEDRALE SV. JAKOVA U KRBAVI

U radu se donosi pregled novca pronađenog tijekom arheoloških istraživanja krbavske stolnice provedenih između 2000. i 2019. godine. Dio novca potječe iz grobova, među kojima se posebno ističe skupni nalaz 25 srebrnih kovanica iz groba 123, *terminus post quem* formiranja je 1382. godina. Novac svjedoči o kontinuiranom korištenju položaja od konca 13. do konca 15. stoljeća. Među nalazima iz tog vremenskog razdoblja najučestaliji nalaz predstavljaju novci Venecije. Najmlađa kovanica, nakon više od tri stoljeća, koja nisu zastupljena numizmatičkim nalazima, svjedoči o formiranju groblja na ovom položaju u prvoj polovici 19. stoljeća.

Ključne riječi: Krbava, numizmatički nalazi, Udbina

Već prilikom ranijih iskopavanja krbavske stolnice- katedrale sv. Jakova spominju se među ostalima i nalazi novca. Julije Frasn navodi kako je prilikom iskopavanja 1829. pronađen „srebrni ugarski novčić s likom Svete Djevice i natpisom ‘Patrona Hungariae 1405’ i srebrnjaci sa španjolskim grbom“ (FRAS 1988: 138, 139). Božidar Begić, ravnatelj, učitelj iz Udbine, u pismu koje je 15. 9. 1904. od njega primio Josip Brunšmid, opisuje kako je tijekom iskopavanja koje je proveo o vlastitom trošku pronašao „i dva komada bakrenog novca“.¹ Tijekom istraživanja koje od 2000. do 2019. godine provodi Arheološki muzej Zadar pronađeno je 50 komada novca.²

Od ukupnog broja ovih komada 35 kovanica pronađeno je u grobovima. Od toga 34 u devet srednjovjekovnih grobova i jedna u grobu iz 19. stoljeća, gdje se našla u funkciji nakita. U tri slučaja kod srednjovjekovnih grobova novac je pro-

1 Pismo spominje: KOLAK 2011: 27, bilj. 58.

2 Od ukupnog broja do danas je objavljeno 25 primjeraka iz groba 123. Vidi: KOLAK 2011: 38-43, 59

nađen na prsima, a u jednom uz glavu, dok se kod ostalih grobova nije mogao utvrditi točan odnos prema kosturu. U sedam slučajeva u grobovima je pronađena po jedna kovanica, u jednom slučaju dvije, dok je u jednom grobu (grob 123) zatečen skupni nalaz od 25 kovanica. Među grobnim nalazima najstariji je zdjelčasti denar Lorenza Tiepola (1268.-1275.) iz groba 299, slijedi zdjelčasti denar Iacopa Contarinia (1275.-1280.) iz grobnice 11, potom dva soldina Francesca Dandola (1329.-1339.) iz groba 390, slavonski banovac iz groba 131, pa akvilejski denar Marquarda di Randecka (1365.-1381.) iz grobnice 23. Vremenski slijede 23 ugarska denara kovana za kralja Ludovika I. (1358.-1371.), jedan mletački soldin kovan za dužda Andrea Contarinia (1370.-1382.) i jedan soldin kovan za dužda Antonia Veniera (1382.-1400.) pronađeni na prsima pokojnika u grobu 123. *Terminus post quem* ovog nalaza je 1382. godina, kada se počinju kovati soldini dužda Antonia Veniera.³ U grobnici 1 pronađen je denar akvilejskog patrijarha Antonia II Panciera (1402.-1411.), u grobu 333 soldo patrijarha Lodovica II di Tecka (1412.-1437.) i u grobu 235 soldino dužda Nicola Trona (1471.-1473.).

Pregledom ukupnog broja pronađenog srednjovjekovnog novca, unutar i izvan grobova, moguće je pratiti gotovo neprekidan niz moneta kroz više od dva stoljeća. Mletački novac je zastupljen s ukupno 15 primjeraka koji teku u gotovo neprekidnom nizu od zdjelčastih denara dužda Lorenza Tiepola (1268.-1275.), Iacopa Contarinia (1275.-1280.) i Pietra Gradeniga (1289.-1311.), preko soldina duždeva Francesca Dandola (1329.-1339.), Giovannia Dolfina (1356.-1361.), Andrea Contarinia (1368.-1382.), Antonia Veniera (1382.-1400.) i Michaele Stena (1400.-1413.), nakon čega slijedi praznina od gotovo 60 godina do soldina dužda Nicola Trona (1471.-1473.). Novac Akvileje zastupljen je sa šest primjeraka, najmlađi je denar Marquarda di Randecka (1365.-1381.), slijede denari Antonia II. Panciera (1402.-1411.) i soldo Lodovica II. di Tecka (1412.-1437.). Ugarski novac zastupljen je s 23 denara Ludovika I. iz skupnog nalaza, kovana između 1358. i 1371. i jednim mlađim denarom kovanim između 1373. i 1382., koji je pronađen izdvojeno. Brojnost ugarskog novca u ovom uzorku uzrokovana je time što potječe iz skupnog nalaza. Tek jedan primjerak pronađen izvan skupine, i činjenica kako su svi kovani za istog vladara, ukazuje da ugarski novac ipak nije bio znatnije zastupljen na ovom položaju. Vjerojatno je korišten u kraćem razdoblju

3 Iako znatno manji opsegom, ovaj nalaz sastavom je usporediv sa skupnim nalazom iz crkve sv. Martina u Sukošanu koji je sadržavao 130 kovanica, od čega 106 denara Ludovika I. i 13 mletačkih soldina iz druge polovice 14. stoljeća, od kojih čak 8 kovanih za Antonia Veniera. Usporedi: VUČIĆ 2006.

i u manjem postotku od novca Venecije i Akvileje. Pretposljednji po brojnosti je novac Padove, zastupljen s dva zdjeličasta denara, od kojih je jedan kovan između 1271. i 1328. godine.⁴ Dubrovnik je predstavljen denarom, kakvi su se počeli kovati 1337. godine. Vremenom ovom tipu novca smanjivali su se težina, promjer i čistoća (REŠETAR 1925: 48, 49; DOLENEC 1993: 44; MIMICA 1994: 98). Udbinski primjerak, tipološki, promjerom i težinom spada u skupinu ranijih. Zanimljiv je svakako i nalaz istrošenog slavonskog banovca, koji je zatečen u grobu skupa s običnom srebrnom karičicom. Različite inačice ovog novca kuju se od sredine 13. stoljeća, dok se prestaju kovati za vrijeme vladavine Ludovika I. S obzirom na lošiju kakvoću izrade, primjerak iz Udbine vjerojatno nije kovan prije početka 14. stoljeća.⁵

Nakon najmlađeg srednjovjekovnog novca dužda Nicola Trona slijedi praznina u numizmatičkim nalazima duža od dva stoljeća, sve do 1/4 kreuzera kovanog između 1781. i 1783. godine. Ta je kovanica pronađena u istrošenom stanju, probušena, u funkciji nakita i vezuje se uz groblje, koje se na ovom položaju formiralo vjerojatno tijekom prve polovice 19. stoljeća.

Do sada pronađen novac svjedoči o neprekidnom korištenju ove lokacije od '70-ih godina 13. stoljeća, do '70-ih godina 15. stoljeća, što se poklapa s povijesnim svjedočanstvima o egzistiranju biskupske stolnice u Krbavi.⁶ Izuzmemo li skupni nalaz iz groba 123, na nalazištu je najbrojniji novac Venecije. On ujedno pokriva i najšire vremensko razdoblje i predstavljen je s najvećim brojem vladara, odnosno duždeva.

4 Atribucija zdjeličastog denara kat. 43, zbog loše sačuvanosti nije sigurna, ovdje je tek uvjetno pripisan Padovi.

5 O kovanju ovog novca ukratko vidi kod: MIRNIK 1992: 183, 184.

6 O povijesti biskupije i stolnice vidi: BOGOVIĆ 1988.

Katalog novca

1. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)

- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE između dvije biserne kružnice; raskoljeni ugarsko-anžuvinski grb, uokolo tri ljiljana.
- Rv.: S·LADIS=LAVS·R; Sv. Ladislav, s krunom i aureolom, u oklopu i plaštu, stoji, licem, u desnoj ruci drži helebardu, u lijevoj na prsima jabuku s križem, desno u polju novčarski znak, ljiljan s točkom.
- Srebro; promjer 15,8 mm; težina 0,39 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-6 varijanta; UNGER 1997, br. 1997, br. 429v varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: A3.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

2. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)

- Av.: [+]LODOVIC[I·R·]VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: [·S·LADI]S=LAVS·R; kao prethodni.
- Srebro; promjer 15,4 mm; težina 0,38 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-6 varijanta; UNGER 1997, br. 429v varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: A3.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

3. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)

- Av.: +[LOD]OVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: ·S·L[ADIS]=LAVS·R; kao prethodni.
- Srebro; promjer 14,8 mm; težina 0,33 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-6 varijanta; UNGER 1997, br. 429v varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: A3.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

4. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)

- Av.: +LO[D]OVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: ·S·LADIS=[LA]VS·R; kao prethodni.
- Srebro; promjer 15,2 mm; težina 0,33 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-6 varijanta; UNGER 1997, br. 429v varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: A3.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

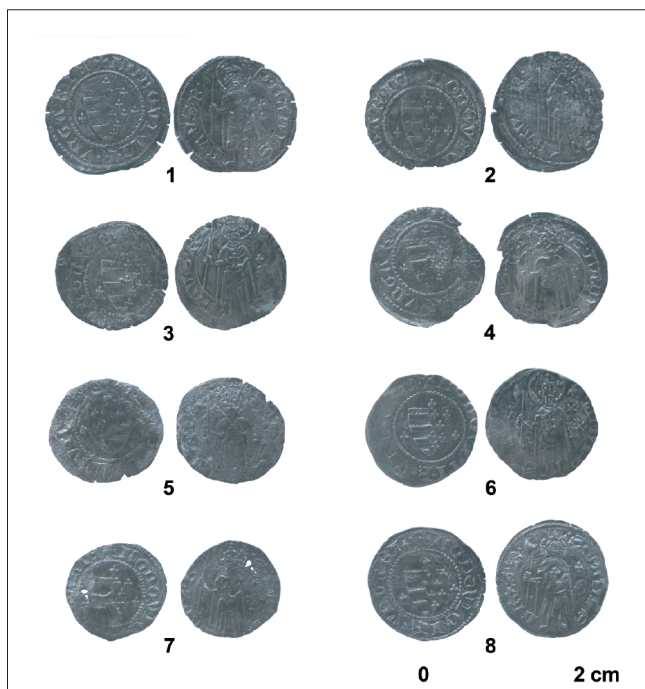

Tabla 1. Novac kat. broj 1-8.

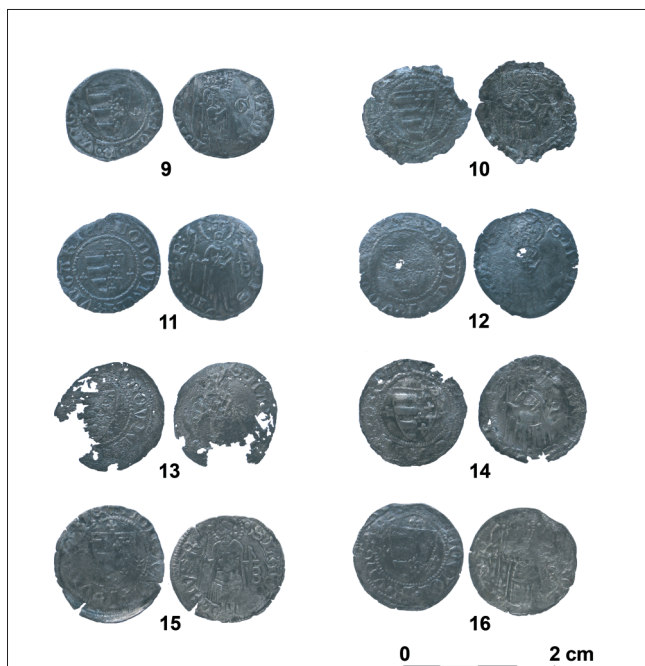

Tabla 2. Novac kat. broj 9-16.

5. **Denar, vjerojatno falsifikat; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)**
 - Av.: natpis nečitak; kao prethodni.
 - Rv.: natpis nečitak; kao prethodni.
 - Srebro; promjer 14,7 mm; težina 0,28 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79; UNGER 1997, br. 429; VUČIĆ 2006, sl. 11: A3.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.

6. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Pécs, kovničar Jacobus Saracenus (1359.-1371.)**
 - Av.: +LODOVIC)·R·VnGARIE; kao prethodni.
 - Rv.: ·S·LADIS=[LAVS·]R; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, glava maura iznad nje zvijezda s pet krakova.
 - Srebro; promjer 14,5 mm; težina 0,41 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-9a; UNGER 1997, br. 429x varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: C1.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.

7. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Pécs, kovničar Jacobus Saracenus (1359.-1371.)**
 - Av.: +LODOVIC[I·R·VnG]ARIE; kao prethodni.
 - Rv.: ·S·[LADIS=L]AVS·R; kao prethodni.
 - Srebro; promjer 13 mm; težina 0,3 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-9a; UNGER 1997, br. 429x varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: C1.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.

8. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Pécs, kovničar Jacobus Saracenus (1359.-1371.)**
 - Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
 - Rv.: ·S·LADIS=LAVS·R; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, glava maura i ljiljan iznad nje.
 - Srebro; promjer 15 mm; težina 0,35 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-9b; UNGER 1997, br. 429x varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: C5.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.

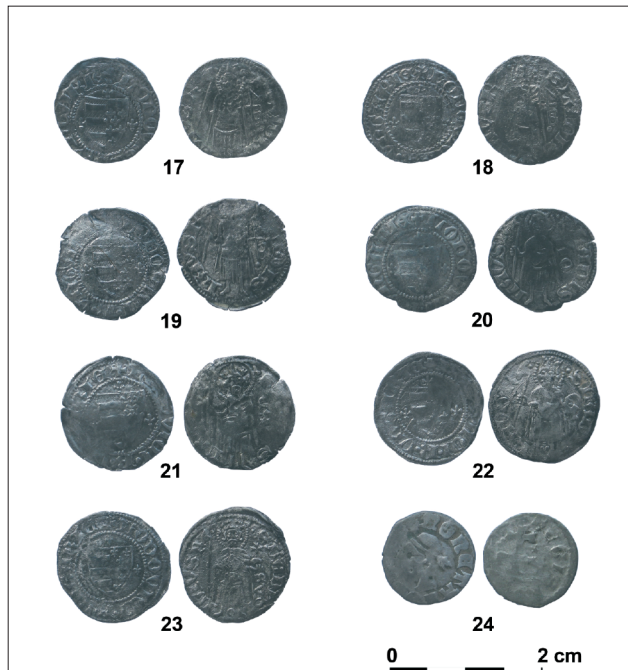

Tabla 3. Novac kat. broj 17-24.

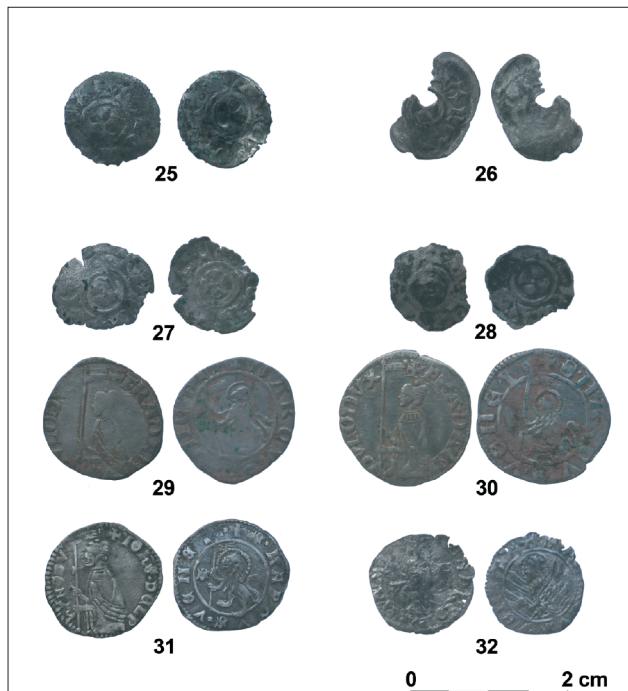

Tabla 4. Novac kat. broj 25-32.

9. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Petrus Chmle (1365.-1368.)**
- Av.: [+ LOD]OVICI·R·VnGA[RIE]; kao prethodni.
 - Rv.: SLADIS=LAVSR; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, slovo G.
 - Srebro; promjer 13,4 mm; težina 0,34 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-3; UNGER 1997, br. 429e; VUČIĆ 2006, sl. 11: E1.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
10. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Székes-Fehérvár (1359.-1371.)**
- Av.: natpis nečitak; kao prethodni.
 - Rv.: natpis nečitak; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, slovo A.
 - Srebro; promjer 14,4 mm; težina 0,23 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-8; UNGER 1997, br. 429b.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
11. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Franciscus Bernardi (1359.-1364.)**
- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
 - Rv.: S-[LAD]IS=LAVS·R;; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, slova AB u ligaturi i ljiljan iznad njih.
 - Srebro; promjer 14 mm; težina 0,38 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-4a; UNGER 1997, br. 429q varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: B4.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
12. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)**
- Av.: [+]LODOVICI·R·VnGA[RIE]; kao prethodni.
 - Rv.: ·S·LADIS=L[AVS·R]; kao prethodni, ne uočava se novčarski znak.
 - Srebro; promjer 14,5 mm; težina 0,16 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79; UNGER 1997, br. 429
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
13. **Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)**
- Av.: [+]LODOVICI[·R·VnGARIE]; kao prethodni.
 - Rv.: ·S·LA[DIS=LAVS·R]; kao prethodni, novčarski znak nečitljiv.

- Srebro; promjer 14,8 mm; težina 0,19 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79; UNGER 1997, br. 429
- Grob 123, 24. 6. 2005.

14. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)

- Av.: natpis nečitak; kao prethodni.
- Rv.: natpis nečitak; kao prethodni, desno u polju nečitak novčarski znak.
- Srebro; promjer 14,3 mm; težina 0,27 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79; UNGER 1997, br. 429.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

15. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Franciscus Bernardi (1359.-1364.)

- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: SLADIS=LAVSR; kao prethodni, lijevo i desno od aureole po jedna točka, desno u polju novčarski znak, slova A, B u ligaturi.
- Srebro; promjer 15,3 mm; težina 0,38 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-4; UNGER 1997, br. 429q; VUČIĆ 2006, sl. 11: B1.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

16. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Franciscus Bernardi (1359.-1364.)

- Av.: [+LO]DOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: SLADIS=LAVSR; kao prethodni.
- Srebro; promjer 14,5 mm; težina 0,3 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-4; UNGER 1997, br. 429q; VUČIĆ 2006, sl. 11: B1.
- Grob 123, 24. 06. 2005.

17. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Franciscus Bernardi (1359.-1364.)

- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: SLADIS=LAVSR; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, slova A, B u ligaturi i ispod točka.
- Srebro; promjer 14 mm; težina 0,32 g

- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-4d; UNGER 1997, br. 429q varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: B2.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
- 18. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Franciscus Bernardi (1359.-1364.)**
- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
 - Rv.: SLADIS=LAVSR; kao prethodni.
 - Srebro; promjer 14,5 mm; težina 0,35 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-4d; UNGER 1997, br. 429q varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: B2.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
- 19. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Buda, kovničar Franciscus Bernardi (1359.-1364.)**
- Av.: [+]LODOVICI·R·VnG[ARIE]; kao prethodni.
 - Rv.: [SLA]DIS=LAVSR; kao prethodni.
 - Srebro; promjer 15 mm; težina 0,34 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-4d; UNGER 1997, br. 429q varijanta; VUČIĆ 2006, sl. 11: B2.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
- 20. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Kremnitz, kovničar Iohannes Mochel (od 1366.)**
- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
 - Rv.: SLADIS = LAVSR; kao prethodni, desno u polju novčarski znak, slova IO jedno ispod drugog.
 - Srebro; promjer 14,6 mm; težina 0,33 g.
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-10; UNGER 1997, br. 429o; VUČIĆ 2006, sl. 11: H1.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.
- 21. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)**
- Av.: +LODOVICI·R·[VnG]ARIE; kao prethodni.
 - Rv.: S[LADI]S=LA[VSR]; kao prethodni, desno u polju novčarski znak.
 - Srebro; promjer 15 mm; težina 0,44 g
 - Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79; UNGER 1997, br. 429z.
 - Grob 123, 24. 6. 2005.

Tabla 5. Novac kat. broj 33-40.

22. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.), kovnica Pécs, kovničar Jacobus Saracenus (1359.-1371.)

- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: SLAD[IS]=LAVSR; kao prethodni, između nogu sveca tri točke, desno u polju novčarski znak, glava maura.
- Srebro; promjer 15 mm; težina 0,35 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 94; POHL 1982, 79-9e; UNGER 1997, br. 429x; VUČIĆ 2006, sl. 11: C4.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

23. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1358.-1371.)

- Av.: +LODOVICI·R·VnGARIE; kao prethodni.
- Rv.: SLADIS=LAVSR; Sv. Ladislav, s krunom i aureolom, u oklopu i plaštu, stoji, licem, u desnoj ruci drži helebardu, u lijevoj ispruženoj jabuku s križem. Sa svake strane aureole po jedna točka, a između nogu sveca kružnica, desno u polju novčarski znak, slova SV, jedno iznad drugog.
- Srebro; promjer 15,2 mm; težina 0,32 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 95A; POHL 1982, 83-2a; UNGER 1997, br. 430d; VUČIĆ 2006, sl. 11: II.
- Grob 123, 24. 6. 2005.

24. Denar; Ludovik I. Veliki (1342.-1382.) (1373.-1382.)

- Av.: +MONETALO[DOVICI]; glava maura u lijevo.
- Rv.: +REGIS[hVNGARIE]; patrijarhalni križ.
- Srebro; promjer 12,5 mm; težina 0,47 g
- Literatura: RETHY 1907, br. 89A; POHL 1982, 89; UNGER 1997, br. 432
- Kvadrant 55, 2. 10. 2009.

25. Venecija, piccolo/denaro scodellato; Lorenzo Tiepolo (1268.-1275.)

- Av.: +LA[TE]DVX; malteški križić u kružnici.
- Rv.: [+SM]ARC[VS]; malteški križić u kružnici.
- Srebro; promjer 12,5 mm; težina 0,23 g
- Literatura: CNI VII, str. 42, 43, br. 24-33
- Zidana grobnica 15, grob 299, kod lubanje, 17. 9. 2012.

26. Venecija, piccolo/denaro scodellato; Venecija (1172.-1457.)

- Av.: natpis nečitak; malteški križić u kružnici.
- Rv.: [+S]MARC[VS]; malteški križić u kružnici.
- Srebro; promjer 14,5 mm; težina 0,13 g
- Literatura: CNI VII.
- Među dislociranim kostima uz pročelje crkve, 22. 7. 2005.

27. Venecija, piccolo/denaro scodellato; Iacopo Contarini (1275.-1280.)

- Av.: +I[A9]T DVX; malteški križić u kružnici.
- Rv.: +SMARCVS; malteški križić u kružnici.
- Srebro; promjer 13 mm; težina 0,19 g
- Literatura: CNI VII, str. 45, br. 17-21
- Kvadrant 36, 28. 10. 2009.

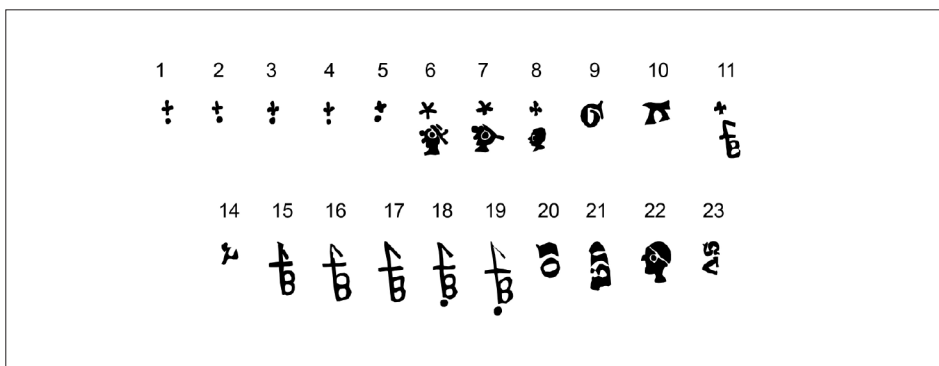

Tabla 6. Kovničarski znakovi na novcu kat. broj 1-23.

28. Venecija, piccolo/denaro scodellato; Iacopo Contarini (1275.-1280.)

- Av.: [+IA]9T·D[VX]; malteški križić u kružnici.
- Rv.: +S·MARCVS; malteški križić u kružnici.
- Srebro; promjer 11,5 mm; težina 0,14 g
- Literatura: CNI VII, str. 45, br. 19-20.
- Zidana grobnica 11, uz dislociranu lubanju, 8. 8. 2012.

29. Venecija, soldino; Francesco Dandolo (1329.-1339.)

- Av.: +FRADAN=DVL·DVX; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu.
- Rv. +SMARCVSVENETI između pune i biserne kružnice; Lav sv. Marka s aureolom, propinje se nalijevo, prednjim šapama drži zastavicu.
- Srebro; promjer 16,6 mm; težina 0,74 g
- Literatura: CNI VII, str. 66, br. 33, 34.
- Kvadrant 2, grob 390, kod desne lopatice, 06. 10. 2014.

30. Venecija, soldino; Francesco Dandolo (1329.-1339.)

- Av.: +FRA·DAN=DVL·DVX; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu.
- Rv. +S·MARCVS·VENETI između pune i biserne kružnice; Lav sv. Marka s aureolom, propinje se nalijevo, prednjim šapama drži zastavicu.
- Srebro; promjer 17,4 mm; težina 0,81 g
- Literatura: CNI VII, str. 65, br. 30.
- Kvadrant 2, grob 390, kod lijevog lakta, 6. 10. 2014.

31. Venecija, soldino; Giovanni Dolfin (1356.-1361.).

- Av.: +IOhS·DELP=hYNSDVX; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu.
- Rv. ·+·S·MARCVS·VENETI između pune i biserne kružnice; Lav sv. Marka s aureolom, propinje se nalijevo, prednjim šapama drži zastavicu. –S.
- Srebro; promjer 15,3 mm; težina 0,54 g
- Literatura: CNI VII, str. 85, br. 15.
- Kvadrant 26, iskop, 13. 10. 2010.

32. Venecija, soldino; Andrea Contarini (1368.-1382.), novčar Filippo Barbarigo izabran 1370., potvrđen 1372.

- Av.: +ANDR'9=TAR['DVX]; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu, *-F.
- Rv. +·S·MA[RCV]S[x]VENETI· između pune i biserne kružnice; Krilati lav sv. Marka s aureolom, *en face*, šapama drži knjigu.
- Srebro; promjer 13,6 mm; težina 0,18 g
- Literatura: CNI VII, str. 97, br. 22
- Grob 123, 24. 6. 2005.

33. Venecija, soldino; Antonio Venier (1382.-1400.)

- Av.: +ANTO'VEN=ERIO'DVX Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu, *-R.
- Rv. [+·S·]MARCVS·VENETI· između pune i biserne kružnice; Krilati lav sv. Marka s aureolom, *en face*, šapama drži knjigu.
- Srebro; promjer 15 mm; težina 0,33 g
- Literatura: CNI VII, str. 109, br. 28
- Grob 123, 24. 6. 2005.

34. Venecija, soldino; Michele Steno (1400.-1413.).

- Av.: [+MI]ChAE[L=STENDVX]; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu.
- Rv.: +·S[MARCVS·VEN[ETI] između pune i biserne kružnice; Krilati lav sv. Marka s aureolom, *en face*, šapama drži knjigu. –*/q.
- Srebro; promjer 12,5 mm; težina 0,17 g
- Literatura: CNI VII, str. 114, br. 9-15.
- Kvadrant 26, iskop, 10. 8. 2012.

Tabla 7. Novac kat. broj 41-44.

35. Venecija, soldino; Nicolo Tron (1471.-1473.).

- Av.: NI·TRON=[VSDVX]; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu. -L/M
- Rv.: Krilati lav Sv. Marka s aureolom, *en face*, šapama drži knjigu, u četverolisnom okviru. U kutovima okvira kružnice.
- Srebro; promjer 11,2 mm; težina 0,18 g
- Literatura: CNI VII, str. 145, br. 6, 7.
- Zidana grobnica 5, grob 235, između rebara s desne strane, 21. 10. 2010.

36. Venecija, soldino; dužd Nicolo Tron (1471.-1473.).

- Av.: [NIT]RON=VSD[VX]; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu. -L/M
- Rv.: Krilati lav Sv. Marka s aureolom, *en face*, šapama drži knjigu, u četverolisnom okviru. U kutovima okvira kružnice.

- Srebro; promjer 10,2 mm; težina 0,19 g
- Literatura: CNI VII, str. 145, br. 6,7.
- Kvadrant 31, iskop, 20. 10. 2010.

37. Akvileja, denaro con aquila; patriarh Marquardo di Randeck (1365.-1381.).

- Av.: +MONETA·M(AR)QV(AR)DI·PATE·AQ.; Orao stoji na kacigi, glava u lijevo, krila raširena.
- Rv.: ·S·hERM=AGORA[S]; Poprsje sveca *en face*, s mitrom i aureolom, desnu ruku diže na blagoslov, u lijevoj drži pastoral, ispod patrijarhov grb. □-A.
- Srebro; promjer 19,1 mm; težina 0,76 g
- Literatura: CNI VI, str. 30,31, br. 1-5, verzija.
- Zidana grobnica 23, ispod grobova 444 i 447, 16. 10. 2017.

38. Akvileja, denaro; patriarh Antonio II Panciera (1402.-1411.).

- Av.: +ANTONIVS*PATRIARCA; grb.
- Rv.: *AQV*ILE*GEN*SIS, akvilejski orao.
- Srebro; promjer 18,1 mm; težina 0,49 g
- Literatura: CNI VI, str. 37, br. 5.
- Sonda C, SJ 13, 5. 10. 2017.

39. Akvileja, denaro; patriarh Antonio II Panciera (1402.-1411.).

- Av.: +ANTONIVS*PATRIARCA; grb.
- Rv.: *AQV*ILE*GEN*SIS, akvilejski orao.
- Srebro; promjer 17,6 mm; težina 0,61 g
- Literatura: CNI VI, str. 37, br. 7.
- Zidana grobnica 1, 7. 10. 2009.

40. Akvileja, soldo; patriarh Lodovico II di Teck (1412.-1437.).

- Av.: +LODOVICVS[DVX]·D·TECh; grb.
- Rv.: PAtH=AQVILE; Blažena Djevica Marija s malim Isusom.
- Srebro; promjer 17,4 mm; težina 0,49 g
- Literatura: CNI VI, str. 38, br. 1.
- Kvadrant 51 (ili 31), 2. 10. 2009.

41. Akvileja, soldo; patriarh Lodovico II di Teck (1412.-1437.).

- Av.: +LODOVICVS·DVX·D·TECh; grb.
- Rv.: [PAtH]=AQVILE; Blažena Djevica Marija s malim Isusom.

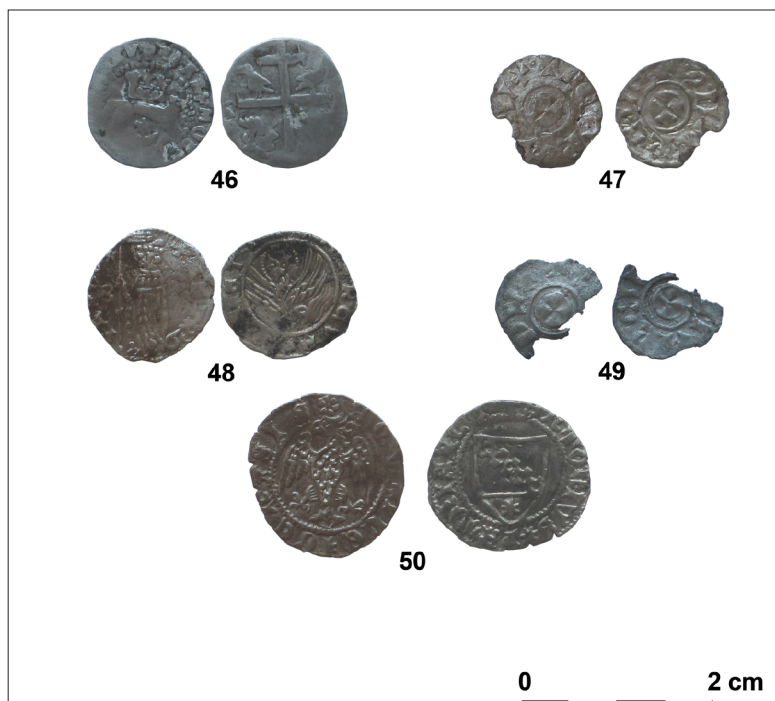

Tabla 8. Novac kat. broj 45 - 50.

- Srebro; promjer 17,6 mm; težina 0,34 g
- Literatura: CNI VI, str. 38, br. 2.
- Zidana grobnica 17, grob 333, 30. 07. 2013.

42. Padova, denaro piccolo (scodellato); republica (1271.-1328.)

- Av.: []CIVITAS; šesterokraka zvijezda u kružnici.
- Rv.: []DEPADVA*; šesterokraka zvijezda u kružnici.
- Srebro; promjer 12,6; težina 0,16 g
- Literatura: CNI VI, str. 182-184.
- Sonda D, 28. 5. 2018.

43. Italija, denaro piccolo (scodellato)

- Av.: natpis nečitak; šesterokraka zvijezda u kružnici.
- Rv.: natpis nečitak; šesterokraka zvijezda u kružnici.
- Bakar; promjer 10,5; težina 0,09 g
- Sonda F, SJ 71, 26. 9. 2019.

44. Dubrovačka Republika, denar/ grosso, (1337)

- Av.: SBLASIV=SRAGVSII (slovo I zadebljanih krajeva i sredine); Sveti Vlaho stoji s mitrom i aureolom, desnom rukom blagoslivlja, u lijevoj drži biskupski štap. Lijevo u polju zvijezda sa šest krakova.
- Rv.: Krist u mandorli, sa strana IC-XC.
- Srebro; promjer 21 mm; težina 1,8 g
- Literatura: REŠETAR 1925, 95, tip 18, kat. 1106, T.6:3, 4; DOLENEC 1993, 49, tip 88; MIMICA 1994, 138, tip XVIII, kat. 568.
- Sonda C, SJ 36, 29. 5. 2018.

45. Sveto Rimsko Carstvo, 1/4 kreuzera, Josip II (1765-1790) (1781-1783)

- Av.: IOS·II·D·G·R·I·S·A[-GE·HV·BO·REX·A·A·], bista desno
- Rv. 1/4 KREUTZER 178[] A
- Promjer 18, 2 mm; težina 1,99 g; probušeni i iskorišten kao privjesak.
- Grob 446, sonda C, 13. 10. 2017.

46. Slavonski banovac, denar.

- Av.: +MOn[]AVOnIAA; Kuna u trku udesno između krune iznad nje i zvijezde nad polumjesecom ispod nje. Prvo slovo n okrenuto naopako.
- Rv. Patrijarhalni križ, pod njime dvije okrunjene glave, na donjoj prečki križa dvije ptice gledaju prema vani, sa strane nečitke sigle.
- Srebro; promjer 13,8 mm; težina 0,48 g.
- Literatura: DOLENEC 1993, 36, 37, tip 5.
- Grob 131, 29. 6. 2005.

47. Venecija, piccolo/denaro scodellato; Pietro Gradenigo (1289.-1311.)

- Av.: +PE·GRA·DVX; malteški križić u kružnici.
- Rv.: +S·MARCVS; malteški križić u kružnici.
- Srebro; promjer 12,5 mm; težina 0,13 g
- Literatura: CNI VII, str. 54, br. 19 ili 20.
- Kvadrant 7, na pretpostavljenom zidu predulaza, 16. 9. 2003.

48. Venecija, soldino; Andrea Contarini (1368.-1382.), nepoznat novčar.

- Av.: +ANDR'9=TAR 'DVX; Dužd u plaštu, s kapom, klečeći u lijevo, objema rukama drži zastavicu, B-

- Rv. [+S]MARCVSxVENET[I] između pune i biserne kružnice; Krilati lav sv. Marka s aureolom, *en face*, šapama drži knjigu.
- Srebro; promjer 14,3 mm; težina 0,4 g
- Literatura: CNI VII, str. 98, br. 28-30
- Iz sloja pepela, 6. 7. 2005.

49. Venecija, piccolo/denaro scodellato

- Av.: +[]DVX; malteški križić u kružnici.
- Rv.: [+S] MARC[VS]; malteški križić u kružnici.
- Srebro; promjer 12 mm; težina 0,11 g
- Literatura: CNI VII.
- Sjeverno od stečka sa križem ispred pročelja, 14. 07. 2003.

50. Akvileja, denaro; patriarh Antonio II Panciera (1402.-1411.).

- Av.: +ANTONIVS*PATRIARCA; grb.
- Rv.: *AQV*ILE*GEN*SIS, akvilejski orao.
- Srebro; promjer 17,3 mm; težina 0,62 g
- Literatura: CNI VI, str. 36, br. 1.
- Kvadrant 17/16, 3. 10. 2006.

Literatura

- BOGOVIĆ, MILE. 1988. Pomicanje sjedišta Krbavske biskupije od Mateja Marute do Šimuna Kožičića Benje (Pregled povijesti Krbavske ili Modruške biskupije). // Krbavska biskupija u srednjem vijeku. / Bogović Mile (ur.). Rijeka-Zagreb: Visoka bogoslovna škola u Rijeci, Kršćanska sadašnjost, 41-82.
- CNI VI. Corpus Nummorum Italicorum Vol. VI - Veneto (zecche minori) - Dalmazia - Albania, (ed. 1922.). Roma.
- CNI VII. Corpus Nummorum Italicorum Vol. VII - Veneto (Venezia, Parte I - dalle origini a Marino Grimani) (ed. 1915.). Roma.
- DOLENEC, IRISLAV. 1993. Hrvatska numizmatika od početaka do danas. Zagreb: Prvi hrvatski bankovni muzej Privredne banke Zagreb.
- FRAS, FRANJO JULIJE. 1988. *Topografija Karlovačke vojne krajine — Mjestopis iz 1835. godine.* (prijevod prof. Zlata Derossi). Gospić: Biblioteka „Ličke župe“.

- KOLAK, TATJANA. 2011. *Arheološka sakralna baština srednjovjekovne Krbave*. Doktorska disertacija. Zagreb
- MIMICA, BOŽE. 1994. *Numizmatička povijest Dubrovnika*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti etc.
- MIRNIK, IVAN. 1992. Skupni nalazi slavonskih banovaca u numizmatičkoj zbirci Arheološkoga muzeja u Zagrebu, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, 3. serija, 24-25, Zagreb, 183-248.
- POHL, ARTUR. 1982. Münnzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300-1540. Graz-Budimpešta.
- REŠETAR, MILAN. 1925. *Dubrovačka numizmatika II. (opisni) dio*, Srpska kraljevska akademija, posebna izdanja, knjiga 24, Beograd-Zemun.
- RÉTHY, LÁSZLÓ. 1907. *Corpus nummorum Hungariae. Magyar egyetemes éremtár II. kötet. Vegyesházi királyok kora*. Budapest.
- UNGER, EMIL. 1997. *Magyar éremhatározó. I. kötet (1000-1540)*. Budapest: Ajtósi Dürer Könyvkiadó.
- VUČIĆ, JAKOV. 2006. Nalazi grobova u crkvi Sv. Martina kod Sukošana. Starohrvatska prosvjeta s. III, 33, Split, 213-242.

* * *

Numismatic findings from the Cathedral of St. Jacob, Krbava

Abstract

The author of this paper brings an overview of the money found during the archaeological researches of the cathedral in Krbava between 2000 and 2019. A part of the money comes from the graves, among which are especially distinguished 25 silver coins from the grave 123, *terminus post quem* of 1382. The coins provide an evidence of continuous usage of one's position from the end of the 13th until the end of the 15th century. Among the founded coins from that time, the most frequent findings are those from Venice. The coin that is the newest one, after more than three centuries without any kind of numismatic findings, brings an evidence of the graveyard built in this area in the first half of the 19th century.

Key words: Udbina, Krbava, numismatic findings